

Het geweer

De geplande aanslag op koningin Fabiola

Het geweer

De geplande aanslag op koningin
Fabiola

Hugo Renaerts

November 2021.

We zitten op een terras in Jávea, dat nu in het Valenciaans Xàbia heet, en kijken naar de ondergaande zon boven de Middellandse Zee. We kenden het stadje nog als Jávea, omdat Franco zaliger van mening was dat alle Spanjaarden dezelfde taal moesten spreken en de namen van de steden en dorpen werden dan ook in het Spaans vermeld. Toen de dictator ten slotte het tijdelijke met het eeuwige had verwisseld en eens te meer het bewijs had geleverd dat niets eeuwig is, tot grote opluchting van een groot deel van de Spaanse bevolking, en de democratie in ere was hersteld, mochten bepaalde landsdelen die een eigen taal hadden die ook als taal gaan gebruiken, naast het 'castellano' dat wij kennen als het Spaans.

In het gebied waar wij waren neergestreken was die taal het Valenciaans en alle namen van dorpen en steden werden 'vervalenciaansd'. Dit tot wanhoop van de uitgevers van landkaarten en van vele toeristen, die plotseling op vakantie naar dezelfde plaats maar toch ergens anders naar toe gingen.

Voor ons, en voor een grote massa, zal het altijd wel Jávea blijven, want zo hebben we het leren kennen. Omdat hier veel toerisme komt, heeft het gemeentebestuur trouwens wijselijk besloten om het mooie stadje tweetalig te noemen. Officieel zaten we dus op een terrasje in de visserswijk van Xàbia/Jávea naar die ondergaande zon te kijken.

De visserswijk van Jávea ligt een paar kilometer van het eigenlijke stadje en staat bekend als 'Aduanas'. Omdat hier vroeger de douane de plak zwaaide. Daar ligt ondertussen een grote jachthaven het bewijs te leveren dat niet iedereen aan armoede lijdt en de vele luxejachten die overdag in de zon liggen te schitteren maken dat wel heel duidelijk. Varende paleizen die hier 360 dagen per jaar de indruk wekken dat de eigenaars avonturiers zijn die er morgen op uit trekken om rond de Kaap De Goede hoop te varen, maar die in tegenstelling daarmee in het restaurant met uitzicht over die haven zich tegoed doen aan een gerecht met Frans klinkende namen.

Het is ons lievelingsterrasje als we in de buurt zijn. Rustig genietend van een koffie, kijkend over het blauwe water dat steeds donkerder wordt. Achter het silhouet van de kaap van San Antonio komt de maan te voorschijn. Donkeroranje. Groot. Straks, als ze hoger staat, lijkt ze kleiner en helderder. Omdat je dan geen vergelijking meer hebt en omdat de luchtlaag tussen onze satelliet en onze aarde dunner wordt.

Dat heb ik ooit op school geleerd. Ze staat daar dan eenzaam en helder aan de hemel te pronken. Als er geen wolken zijn. Want ondanks de verbondenheid van Spanje met zon en blauwe luchten, kan het hier behoorlijk gieten en stormen. Maar vandaag niet.

Greet is gek op die maan. Ze houdt er van. Het is haar persoonlijke vriend die ze nooit zal kunnen omhelzen, maar waar ze al vanaf haar jeugd verliefd op is. Steeds een beetje hoger komt ze boven de kaap kijken. Schuchter, want het is nog niet helemaal donker. Alsof ze verlegen vraagt: mag ik?

Ze lijkt op een instemmend knikje te wachten van de laatste badgasten die hun handdoeken en ander gerei bijeen hebben gescharreld en nu het strand verlaten. Strand is een groot woord voor dat smalle stukje kiezel met hier en daar een schuchtere poging van zand. Maar de gemeente noemt het officieel het strand van La Grava.

Een oudere man komt uit de bar naar buiten, leunend op een stok. Een café heet in het Spaans een bar. De man komt onze richting uit. Een beetje wankel. Niet alleen door een aandoening aan de benen die hem verplicht die stok te gebruiken. Ook door een neutje of twee, drie... die hij daar in de bar heeft gebruikt. Een man van in de tachtig, schat ik. Ik zou hem achteloos hebben laten passeren, maar hij trekt mijn aandacht. Hij kijkt naar me, loopt dan even verder, maar houdt dan halt. Hij draait zich om, kijkt me intenser aan, denkt na... komt dan naar me toe.

“Bent u Belg?” vraagt hij, in het Spaans uiteraard. Een taal die we ondertussen machtig zijn, na veertig jaar hier te wonen.

Ik knik, probeer hem te plaatsen in mijn levensgeschiedenis, maar het lukt me niet.

“Bent u journalist geweest?”

Ik knik weer.

Hij aarzelt.

“Mag ik?”

Hij wijst op een vrije stoel aan ons tafeltje.

Voor de derde keer knik ik. Ik heb er geen idee van wie hij is of wat hij wil. De kelner komt aangelopen en kijkt hem vragend aan.

“Otro Soberano, Armando?”

Armando denkt even na, schudt dan het hoofd.

“Un cortado, Emilio.”

In Spanje bestelt men niet gewoon een koffie. Er zijn verschillende soorten coffies. Dus je moet in detail gaan.

Zonder twijfel is de *Café con leche* de meest gedronken koffievariant en wellicht onder de buitenlanders de meest bekende koffiesoort, een grote kop koffie met warme melk. Deze koffie wordt het meeste gedronken in de ochtend bij het ontbijt en is te vergelijken met de Nederlandse koffie verkeerd.

Een *Cortado* is een sterk kopje koffie met een scheutje warme melk, vaak geserveerd in een glas maar ook mogelijk in een kopje. Een *Café solo* is een sterk kopje koffie wat het meest gedronken wordt na een maaltijd maar ook soms bij het ontbijt.

Een *Americano* is te vergelijken met een *Café Solo* maar dan minder sterk, ook wel een grote kop zwarte koffie genoemd. De *Cappuccino* is uiteraard bij iedereen bekend en van oorsprong een Italiaanse koffie.

De *Carajillo* is een klein sterk kopje koffie met een scheut whisky, cognac, baileys of andere likeur naar keuze. De *Café con hielo*, ook *Café del tiempo* genoemd, is zeer populair in de warme zomermaanden, een kopje koffie, meestal *Café Solo* of *Cortado*, die geleverd wordt met suiker en een glas met ijsblokjes.

Een *Barraquito* of *Bonbón* is een koffiebereiding die vooral populair is op de Canarische Eilanden. De *Barraquito* wordt in een klein glaasje geserveerd. De basis is een laagje gecondenseerde melk, met daarop een shot *Licor 43* (Cuarenta Y Tres). Dan wordt er melkschuim op gedaan. Op het melkschuim wordt beheerst warme melk en een shot Espresso gegoten. Zo blijven de laagjes intact. Tenslotte is er de *Espresso*, van oorsprong een Italiaanse koffievariant.

Dit even terzijde. Alleen om u er attent op te maken dat men in Spanje niet alleen *café* bestelt, maar duidelijk moet zeggen wélk soort koffie men verkiest.

De kelner gaat de bestelling halen. Ik bekijk de man afwachtend.

Hij glimlacht even.

“Wat ik u ga vertellen zult u misschien niet geloven, maar... ik herkende u. We hadden toen tientallen foto's van u op het bureau... van u en van uw Belgische vriend...”

“Foto's van mij en van...”

Ik begrijp er helemaal niets van. Ik staar hem aan.

Greet trekt de wenkbrauwen op en doet ongemerkt het bekende teken van 'gedronken'.

Hij aarzelt weer, staart even in de verte.

Ik begin me ongemakkelijk te voelen. Die man weet duidelijk iets over mij.

“Ja...” Hij bekijkt me weer glimlachend. Bijna meewarig.

“Ik kan het nu allemaal wel vertellen, maar toen mocht niemand het weten, het moest geheim blijven... maar later hebben we er op het bureau smakelijk om gelachen.”

“Welk bureau?”

“Bij de politie.”

Ik bekijk hem verbaasd. Ook een beetje wantrouwend. Hij weet dat ik Belg ben en journalist. Dus hij kent me beslist. Maar de politie... Ik heb hier nooit wat met de politie te maken gehad.

Oh ja, één keer werd ik beboet voor overdreven snelheid. Negentig, waar je maar zestig mocht rijden. Maar daar gaat de politie geen fotoarchief over aanleggen.

“De politie? Waarom?”

“We hadden de verkeerde in gedachten. Maar dat komt...”

Mijn vrouw vertoont tekenen van ongemak. Is die man gek? Maar de man is niet gek en wat hij zegt doet me even sidderen.

“Het moet in het begin van de jaren '90 geweest zijn. De Belgische koningin Fabiola zou Fontilles bezoeken en we hadden alle redenen om aan te nemen dat er een aanslag op haar zou gepleegd worden. En u was de verdachte nummer één... in feite de enige verdachte.”

Zelfs mijn vrouw weet nu dat die kerel niet gek is en de juiste man voor zich heeft.

Ik slik.

“Ik? De enige...”

Hij glimlacht weer.

“We moesten er toen onze mond over houden. Het mocht niet uitlekken. Het zou de politie in een slecht daglicht...”

Hij stopt even. Staart naar die maan die nu bijna helemaal zichtbaar is.

“Misschien mag ik nu nog niet...”

Dan haalt hij de schouders op.

Hij roert even in de koffie die de gediensstige kelner hem voorzette.

“U mag het nu wel weten. Het is trouwens al zo lang geleden.”

We zijn nog steeds niet van onze verbazing gekomen.

We zwijgen.

“En het paradoxale is dat wij door uw toedoen de verdachten niet hebben kunnen aanhouden.”

“Ik begrijp er helemaal niets van. Door mijn toedoen...?”

“Ja, en ik zal u vertellen hoe dat kwam.”

Hij glimlacht weer, staart even in de verte.

Dan zet hij zich gemakkelijk achterover.

“Ik leidde toen het onderzoek in Fontilles. Vreemd, hoe alles toen gegaan is, maar ik weet het nog precies...”

We zaten daar meer dan een uur. Hij vertelde het en het was allemaal zo aannemelijk dat het echt gebeurd moet zijn. We luisterden, waarschijnlijk met open mond, want het was zo ongeloofwaardig. Maar naar gelang zijn verhaal vorderde moesten we toegeven dat het de waarheid was. De details die hij zich herinnerde klopten wat ons betreft helemaal.

Toen hij zijn verhaal beëindigd had dronk hij zijn ondertussen koud geworden cortado in één teug leeg. Hij zetten zich wat gemakkelijker achterover en bekeek me, alsof hij wilde schatten in hoeverre zijn verhaal me getroffen had.

Wel... ik was beslist onder de indruk en zweeg. Greet ook- Hij groette ons vriendelijk en riep de kelner om zijn cortado te betalen. Maar dat liet ik niet gebeuren. Nee, die cortado betalen wij. Wat we hier hebben gehoord was zo ongelooflijk dat we het moesten verwerken.

Leunend op zijn stok en met nog een vriendelijk knikje en een bedankje voor de koffie strompelde hij weg. We keken hem na tot hij achter een gebouw verdween en keken dan naar elkaar. Zwijgend.

Wat we hadden gehoord maakte ons stil.

We bestelden ook nog een koffie. Een *café con leche*. Want je moet hier dus in detail gaan als je een koffie bestelt.

1.

November 2021

“Kan dat niet tot morgen wachten,” zei Greet, “het is al laat.”

Ik was echter veel te nerveus om tot morgen te wachten.

“Het is nog maar tien uur!”

“Normaal ga je om deze tijd naar bed.”

Ja, daar had ze gelijk in. Ik ga altijd vroeg naar bed, maar 's morgens ben ik altijd vroeg uit de veren. Voor zeven uur zit ik al achter de computer, want dan is alles nog stil en is de geest fris. Als schrijver is dit altijd een ideaal uur om ongestoord het brein te laten werken en de inspiratie over te dragen aan het computerscherm. Me wassen en scheren doe ik later. Ik ben gepensioneerd en deel mijn dag in zoals het me best past. Maar nu wilde ik nog niet naar bed.

“Ik ga zoeken in die fotoalbums” zei ik.

Greet zuchtte.

“Vooruit dan maar.”

“Ben jij dan niet nieuwsgierig?”

“Natuurlijk wel, maar...”

Ja, ze was ook wel nieuwsgierig.

Onze fotoalbums zijn netjes geordend in chronologische volgorde. Begin van de jaren '90 had hij gezegd. Ik herinnerde me nog heel goed dat bezoek, want ik was er bij. En al die omstandigheden die deze Armando had opgesomd klopten als een bus, al weet ik niet waar die uitdrukking vandaan komt.

Ja, ik vond het.

In 1994, op 7 april.

Ik bekeek de weinige foto's die Lorenzo had gemaakt. Het overhandigen van de bloemen aan koningin Fabiola door onze dochter, maar je zag haar gelaat niet. Het was ook moeilijk om ze allebei in beeld te hebben. En foto's die we uit de kranten hadden geknipt.

Maar geen van die foto's steunde het verhaal van Armando. Hij had echter zoveel details gegeven dat hij het onmogelijk kon verzonnen hebben.

We keken een tijdje naar die foto's.

“Daar worden we niet veel wijzer van” zei Greet.

“Nee, maar alles wat die man zei was waar. Als ik er aan terugdenk... ja, het moet inderdaad allemaal zo gelopen zijn.”

Greet bekeek me glimlachend.

“Ik zie wat je denkt.”

Wat dacht ik dan? Ik begreep haar niet zo direct. Ik keek haar vragend aan.

“Je bent toch schrijver?”

Ja, natuurlijk, maar dát was nog niet in me op gekomen. Ik was nog altijd overdonderd door wat ik gehoord had. Maar ze had gelijk.

“Ga ik daar een boek over schrijven, denk je?”

“Was dat niet het eerste wat bij je opkwam?”

“Eerlijk gezegd niet, nee.”

“Dat verbaast me.”

“Maar het is zo ongeloofwaardig...”

“Maak het geloofwaardig.”

Ik dacht er over na. Ja, ik had die herinneringen natuurlijk en ik had die foto's, maar wat die Armando ons had verteld was vrij algemeen en er ontbraken dan ook veel details. Over die twee mannen bijvoorbeeld.

Over het onderzoek.

“Dat wordt een boekje van dertig pagina's.”

Greet glimlachte.

“Is dat die man van me die dagelijks ideeën spuit? Je hebt toch voldoende fantasie om alles aan te vullen.”

Ik knikte. Misschien wel. Ik moest er over nadenken.

“En als we nu eens naar bed gingen?” vroeg ze.

Ik moest onwillekeurig denken aan een musical die ik eens had gezien, van Annie M.G. Schmid.

“En nu naar bed.”

Maar dat was onmogelijk. Alles dwarrelde door mijn hoofd. Een boek? Natuurlijk. Waarom niet? Het was ten slotte een uitzonderlijke gebeurtenis waar ik zelf bij betrokken was.

Ik vertel het in dit boek zoals ik het zelf heb ervaren en zoals die Armando het me vertelde en de rest vul ik aan met wat ik veronderstel hoe het gebeurd zou kunnen zijn. Pure fantasie dus.

Dirk en Lode, het zijn de twee enige personages die ik een naam heb gegeven die wel niet de juiste zal zijn. Ik probeer me voor te stellen hoe ze het allemaal hebben voorbereid, ik fantaseer het maar om er een roman van te maken.

Maar alle andere personages zijn echt.

Net zoals het verhaal.

2.

December 1993.

Dirk zag zijn vriend al meteen aan een tafeltje zitten toen hij het café binnen kwam. Hún tafeltje. Als het vrij was zaten ze altijd aan dat tafeltje. Naast het biljart. Ze begroetten elkaar met een hoofdknik.

Lode legde de 'Knack' opzij.

"Ook een biertje?"

"Natuurlijk"

Lode begaf zich naar de toog voor de bestelling en kwam dan weer tegenover Dirk zitten. Die keek naar het biljart.

"Heb je afgeklopt?"

Lode knikte. "Ja, maar ze zijn nog maar net begonnen."

Het was een gewoonte in Antwerpen. Je klopte op het biljart en dat beduidde: als jullie spelletje uit is, zijn wij aan de beurt. Het werd overal gerespecteerd. Een ongeschreven wet in de caféwereld waar gebiljart werd.

Even staarden ze naar het spel van de twee heren die het biljart in bezit hadden genomen. Opwindend was het niet te noemen. Het was geen spektakel op het groene laken. Ze konden heel professioneel rond de tafel lopen, zich bukken en met hun ogen de loop van de bal uitrekenen, met de keu die nog even natekenen en uitvoerig krijten, om dan als kersverse amateurs die bal een heel andere richting te zien uitgaan.

"Stuntels" mompelde Lode, nadat de kelner de twee biertjes had gebracht.

Het was onhoorbaar door het geroezemoes in het café. Twee keer per week gingen ze hier een avondje biljarten. Twee vrijgezellen die elkaar hadden gevonden. Ze woonden ook niet zo ver van elkaar en allebei hadden ze belangstelling in autorennen en in biljarten. Op een keer, een paar jaar geleden al, waren ze hier in dit café in gesprek gekomen omdat ze allebei iemand zochten om tegen te spelen op het biljart. Ze waren ongeveer even sterk en dat maakte die partijtjes altijd spannend. Maar langs de andere kant waren ze weer twee tegenpolen. Want terwijl Lode alles deed om fysiek in conditie te blijven, deed Dirk alles om zijn hersens te oefenen.

Dirk was al zes jaar gescheiden. Gelukkig waren er geen kinderen. Dat zijn altijd de slachtoffertjes als papa en mama het niet meer met elkaar kunnen vinden.

Dirk kon het niet meer vinden met Ghislaine. Het werden woordenwisselingen die evolueerden naar scheldpartijen en dan is het maar best dat je er een punt achter zet. Na twee gelukkige jaren, twee minder gelukkige en drie rotjaren deden ze wat ze al veel eerder hadden moeten doen. Scheiden. Sindsdien hebben ze elkaar nooit meer ontmoet, want Ghislaine ging terug bij haar moeder wonen, daar ergens in Limburg.

Het bekende grapje van Dirk was dan ook: Ghislaine en ik zijn twintig jaar gelukkig geweest. Toen hebben we elkaar leren kennen.

Aan Lode had hij dat grapje moeten uitleggen.

Lode was nooit getrouwd geweest. Hij had wel enkele korte relaties gehad, maar de meeste meisjes willen altijd een man naar hun hand zetten en hebben altijd aanmerkingen op de leefwijze, de manier van kleden, de wijze van eten, het zich gedragen in het algemeen en Lode had nooit behoefte gevoeld om die aangeraden verbeteringen toe te passen. En vrouwen willen zo graag trouwen. Brrr, dacht Lode dan. Hij zag zichzelf niet zo direct als een huisvader, want de volgende vrouwelijke stap zijn natuurlijk kinderen. Een last! Volgens hem was een vrouw alleen maar aanvaardbaar met anticonceptie.

Gewoonlijk was hij nogal grof tegenover vrouwen in het algemeen. Dus was het maar verstandig om geen vrouw in huis te hebben. Alleen zijn moeder had hij kunnen verdragen, al had die ook wel opmerkingen over zijn levenswijze. Maar ja, een moeder...

En als het echt nodig was waren er in Antwerpen wel voldoende mogelijkheden om voor een uurtje een vrouw te huren.

Ze zaten stil tegenover elkaar. Dirk trachtte wat leven in de brouwerij te brengen met een mop.

“Luister eens, ik ken een mop.”

Lode keek op en staaarde zijn vriend afwachtend aan.

“Een man zegt tegen een meisje: wil je voor 500 frank met me naar bed? Ja, zegt het meisje. Goed, zegt de man, maar als je wil mag je in twee keer betalen.”

Hij glimlachte. Lode staaarde hem aan.

“In twee keer?” vroeg hij dan.

Dirk herinnerde zich alweer dat zijn vriend meer spieren dan hersens had. Hij zuchtte even.

“Als je dat aan een meisje vraagt, wil dat toch zeggen dat jij dat wil betalen?”

“Ja, natuurlijk.”

“Maar hij laat haar verstaan dat zij dat moet betalen.”

“Waarom?”

Dirk zocht naar woorden om de grap duidelijk uit te leggen, maar Lode wachtte daar niet op.

“500 frank! Ik zal wel gek zijn. Meer dan 100 geef ik er niet aan!”

Hij zei het met een verongelijkte blik. Ja, Dirk wist wel dat Lode zo af en toe zo’n café in dook waar ook vlees te huur was.

Dirk keek naar de twee biljarters en hun verwoede pogingen om twee caramboles na elkaar te maken. Zijn vriend leek hem niet in te beste stemming.

“Is er wat?” vroeg hij.

Lode haalde de schouders op.

“De wereld zit rottig in elkaar” morde hij.

Dirk dacht even na. Hij moest toegeven dat hij er nooit ernstig had over nagedacht hoe de wereld in elkaar zat. Hij was van mening dat hij daar toch niets aan kon veranderen. Dus legde hij die wereld naast zich neer. Dat was een positieve instelling van hem. Zodra hij tot de vaststelling was gekomen dat hij een probleem toch niet kon oplossen, liet hij het los. Maar dat Lode verklaarde dat de wereld rottig in elkaar zat, betekende dat hij daarover nagedacht had.

“Wat bedoel je?”

“Weet je hoeveel van ons belastinggeld er naar ons koningshuis gaat?”

Dat wist Dirk niet. Ook daar had hij nooit naar geïnformeerd. Het was een van die dingen waar hij toch niets kon aan veranderen, dus waarom zou hij zich druk maken?

“Ik lees het hier in de Knack” zei Lode en toonde het blad, waarna hij het met een bruusk gebaar naast zich op tafel smeed. Dirk toonde even belangstelling, al zou het hem een zorg zijn.

“Meer dan een miljard” zei Lode.

Daar schrok Dirk wél van. Hij had zoiets van een paar honderdduizend frank in gedachten. Wat dan nog? Maar zo’n bedrag?

“Meer dan een miljard?”

“Ja. Is dat geen schande?”

“Meer dan een miljard?”

“Ik heb het hier net gelezen.”

“Maar koning Boudewijn is toch gestorven?”

“Er is een heel koningshuis, mijnheer. En die worden allemaal betaald van ons belastinggeld. En weet je op hoeveel het fortuin van koningin Fabiola geschat wordt?”